

แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*
GUIDELINES FOR CONSERVATION OF CHAK PHRA TRADITION
IN KOH PHANGAN DISTRICT, SURATTHANI PROVINCE

พระสมุห์สมศักดิ์ ธมฺมาจโร, พระครูเนกขัมมธรรมธาร (มนูญ รัตนพงศ์),
พระครูธีรภัทรจารี (พิชิต โยมา), พระอนุสรณ์ อนุตฺตโร
Phrasamuh Somsak Dhammacaro, Phrakrunekkamthammatar (Manoon Ruttanapong),
Phrakhruthiraphattarachari (Pichit Yoma), Phra Anusorn Anuttaro
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: pichityoma@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2. ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 3. ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประวัติความเป็นมาของประเพณีชักพระในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นประเพณีชักพระทางพุทธศาสนาที่จัดขึ้นในวันออกพรรษา เพื่อสักการะพระพุทธรูปและเสริมสร้างบุญกุศล โดยมีขบวนแห่เรือพนมพระที่ตกแต่งอย่างสวยงาม พร้อมพระพุทธรูปหรือบุษบก ขบวนนางรำ และการบรรเลงเพลงแห่เรือที่สร้างบรรยากาศสนุกสนาน การจัดงานช่วยส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม 2. ปัญหา อุปสรรคในการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ พบว่า ขาดช่างฝีมือและการถ่ายทอดทักษะ ขาดงบประมาณและทรัพยากร ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงการขาดการสนใจจากคนรุ่นใหม่และขาดการร่วมมือจากชุมชน นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในด้านการฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีชักพระที่เกาะพะงัน 3 ด้านหลัก คือ 1. พุทธศิลป์ ได้แก่ การบูรณะพระพุทธรูปและศิลปวัตถุท้องถิ่น การฝึกอบรมช่างศิลป์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2. การมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การอบรมเยาวชน และการสร้างความ

ภาคภูมิใจในประเพณี 3. การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ให้เยาวชน การสร้างเรือพระ และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดีย

คำสำคัญ: แนวทาง; การอนุรักษ์; ประเพณีชักพระ

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the historical background of the Chak Phra, Buddha image lifting tradition at Koh Phangan District, Surat Thani Province; 2. To examine the problems and obstacles in preserving this tradition; and 3. To explore approaches to its conservation. The study was conducted by the qualitative research methodology using in-depth-interviews with 10 key informants, including monks and local stakeholders. The data were analyzed using descriptive interpretation.

The results of the research were as follows: 1. The history of the Chak Phra, Buddha image lifting, tradition at Koh Phangan District, Surat Thani Province is a Buddhist tradition held on the last day of the Buddhist Lent to worship the Buddha and increase merit. There is a procession of beautifully decorated reclining Buddha boats with Buddha images or Buddha statues, a procession of dances, and music to accompany the ceremony, creating a joyful atmosphere. Organizing the event helps build unity in the community and preserves cultural heritage. 2. Problems and obstacles in the conservation of the Chak Phra tradition found that there was a lack of skilled craftsmen and the transfer of skills, a lack of budget and resources, a lack of support from the government, a lack of interest from the new generation, and a lack of cooperation from the community. In addition, there were obstacles in terms of training, knowledge dissemination, and the inheritance of local wisdom. 3. Guidelines for the conservation of the Chak Phra tradition on Koh Phangan in 3 main areas: 1. Buddhist art, including the restoration of Buddha images and local art objects, the training of artisans, and the promotion of cultural tourism, 2. Community participation, including youth training and the creation of pride in the tradition, 3. The inheritance of local wisdom, including the transfer of knowledge to the youth, the construction of boats, and the dissemination of information via social media.

Keywords: Guidelines; Conservation; Chak Phra Tradition

บทนำ

วัฒนธรรมเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน และท้องถิ่นต่าง ๆ ได้พัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต โดยแสดงออกในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบของวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปะ เป็นต้น เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกและกระตุ้นให้คนในชุมชน ท้องถิ่นเกิดความตระหนักถึงความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเผยแพร์และ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมท้องถิ่นประเพณีและวิถีชีวิตที่ดีงามมีการขาดการถ่ายทอด ไปสู่คนรุ่นใหม่ในขณะที่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกได้เข้ามาคุกคาม สังคมไทยมากขึ้นดังนั้นการสืบสานและอนุรักษ์รวมทั้งการเสริมสร้างคุณค่าทางสังคมและ จิตใจต่อมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้สืบทอด ภูมิปัญญาจากผู้รู้ในชุมชนเพื่อให้เยาวชนและชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน มีความเข้าใจรากเหง้า ความเป็นวัฒนธรรม การแบ่งปันการเกื้อกูล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการศึกษาเรียนรู้วิถีการดำรงชีวิตของชุมชน เช่น ประเพณีชักพระของภาคใต้

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการสืบทอดและรักษาประเพณีชักพระ โดยทั้งภาครัฐ เอกชน วัด และชุมชนต่างได้ร่วมกันผลักดันให้ประเพณีดังกล่าวเป็นประเพณี ที่สำคัญระดับประเทศ ยกย่องให้เกิดการเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาชื่นชมประเพณีชักพระ ก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวต่อจังหวัดเป็นจำนวนมาก วัดต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ ธานีต่างก็ให้ความสำคัญของประเพณีดังกล่าว โดยส่วนหนึ่งเกิดจากนโยบายที่ทาง หน่วยงานภาครัฐกำหนดให้มีการประกวดแข่งขันเรือพระ มีถ้วยรางวัลและเงินรางวัลต่าง ๆ มากมาย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้วัดต่าง ๆ ทำเรือพระเข้าร่วมขบวนแห่อย่างมากมาย ในอดีต นั้น การทำเรือพระเพื่อออกแห่นาค ทำด้วยเกิดจากศรัทธาของชาวบ้านและพระสงฆ์ในวัด ที่มีฝีมือทางช่างงานด้านต่าง ๆ เช่น งานช่างไม้ งานฉลุไม้ งานช่างสี งานจิตรกรรม แสดงออกถึงภูมิปัญญาและมีจุดประสงค์เพื่อหวังเอาบุญกุศลเท่านั้น แต่ในปัจจุบันการทำ เรือพระเพื่อร่วมประเพณีดังกล่าวนิยมว่าจ้างช่างจากต่างถิ่นมาทำขึ้น เพราะช่างที่มีความรู้ ความสามารถก็มีจำนวนน้อยลงด้วยมีอายุที่เพิ่มขึ้น ทำให้หลายวัดที่มีความประสงค์จะ จัดทำเรือพระต้องจัดหาหรือว่าจ้างช่างจากต่างถิ่นมาทำเรือพระ ทั้งพระสงฆ์ในอดีตต่าง มุ่งองค์ความรู้ด้านการทำเรือพระก็มีจำนวนน้อยลงด้วยเหตุผลเดียวกัน (พระมหาฐิตพงศ์ ชูจิตต์, 2561)

ปัจจุบันนี้ การรักษาไว้ซึ่งประเพณีนั้นควรมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างชาญ ฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่มากที่สุด และสามารถที่จะมีใช้ได้เป็นเวลานาน ที่สุด ซึ่งต้องสูญเสียประโยชน์ให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

โดยทั่วถึงมากที่สุด ดังนั้น จะต้องเข้าใจว่าการอนุรักษ์ไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่เป็นการใช้อย่างคุ้มค่า และพยายามให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด (นิวัติ เรืองพาณิชย์, 2556) เป็นการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม และทรัพยากรหาดยากหรือกำลังจะสูญหายไป และไม่สามารถคลี่คลายพัฒนาได้อีก เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังในการที่จะติดตามศึกษาค้นคว้าหาร่องรอยความเจริญทางวัฒนธรรม (วินัย วีระวัฒนานนท์, 2553) เรียกว่า เป็นการตามรักษาโดยการรักษาที่รับช่วงกันมาตามลำดับนับตั้งแต่แรกในอดีตถึงผู้รับผิดชอบในปัจจุบัน และจะส่งผลให้อนุชนรุ่นหลังได้รับช่วงต่อไป โดยรวมหมายถึง การเก็บรักษาให้คงอยู่ไว้ให้ยาวนานที่สุด เพื่อสืบทอดส่งต่อไปให้กับคนรุ่นหลังได้ยึดถือและ

ปฏิบัติตามที่บรรพบุรุษได้สร้างมา และเพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีตลอดจนสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด และสามารถถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลังสืบทอด ๆ กันไป เพื่อตระหนักและเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ (ชาณุวัฒน์ ไหลมา, 2566) จากที่เรารู้จักการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้น การอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ (นิวัติ เรืองพาณิชย์, 2556)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ประเพณีซึ่งพระที่มีความสำคัญทางในพระพุทธศาสนา จึงได้ศึกษาค้นคว้าและได้พบปัญหาของการอนุรักษ์ประเพณีซึ่งพระที่เกาะพะงันหลายประการ เช่น ขาดความสนใจจากเยาวชน เพราะวัยรุ่นยุคใหม่ไม่เห็นความสำคัญ ผู้รู้ลดน้อยลง เพราะผู้ที่รู้เริ่มล้มตายไปเป็นส่วนมากจึงมีคนสืบทอดเริ่มน้อยลง การเปลี่ยนแปลงทางยุคสมัย ทำให้ประเพณีแบบนี้กลายเป็นของล้าหลังหรือตกยุค ขาดงบประมาณ เพราะการสร้างหรือซ่อมเรือแต่ละครั้งนั้นต้องใช้เงินทุนเป็นหลักแสน จึงทำให้เรือของวัดนั้น ๆ ขาดหายไป อิทธิพลวัฒนธรรมภายนอก เด็กวัยรุ่นสมัยใหม่มักนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมฝั่งตะวันตกจนเริ่มไม่แยแสประเพณีซึ่งพระกันแล้ว ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ขาดการเก็บข้อมูลและเผยแพร่ เพราะผู้ให้ความสนใจในการค้นหาเรื่องประเพณีซึ่งพระมีน้อยมาก นอกจากคนที่คลุกคลีกับวัด ขาดความร่วมมือจากชุมชน ชุมชนขาดการสมัครสมานสามัคคีกันทั้งด้านช่วยเหลือเงินทุน ทรัพยากร การลงแรง การศึกษา และฝึกอบรม ขาดทรัพยากร และความยากลำบากในการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่คนรุ่นใหม่ต่อไป

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับประเพณีซึ่งพระ อำเภอกะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา ปัญหา

อุปสรรค และแนวทางการอนุรักษ์ ซึ่งจะได้นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้สืบทอดไปสู่คนรุ่นหลัง และคงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่าย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ พระสังฆาธิการ ประกอบด้วย เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอเกาะพะงัน จำนวน 4 รูป กลุ่มที่ 2 ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้นำชุมชน และประชาชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านและปราชญ์ จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 4 ได้แก่ นักวิชาการด้านการจัดการและด้านวัฒนธรรม 2 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการลงพื้นที่ลงมือทำวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ จากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับมหาจุฬาไตรปิฎก 2500, พระไตรปิฎก (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสือวารสารบทความ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5.3 นำข้อมูลที่ได้จาก 2 ส่วนข้างต้น มาสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้นั้นมาวิเคราะห์เป็นเชิงพรรณนาแล้วเขียนเป็นบทความเรียง

ผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมาของประเพณีชักพระในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาพบว่า ประเพณีชักพระในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่มีมาอย่างยาวนาน โดยจัดขึ้นในช่วงวันออกพรรษาเพื่อสักการะพระพุทธรูปและเสริมสร้างบุญกุศล ลักษณะเด่นของประเพณีในพื้นที่นี้คือการแห่พระพุทธรูปทางน้ำ โดยชาวบ้านจะตกแต่งเรือพระอย่างวิจิตรงดงาม ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวเกาะที่ผูกพันกับทะเล นอกจากนี้ประเพณีชักพระยังมีบทบาทในการส่งเสริมความสามัคคีภายในชุมชน ผ่านการร่วมแรงร่วมใจในการจัดงาน แม้จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับยุคสมัย แต่ชาวเกาะพะงันยังคงอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ส่วนองค์ประกอบของเรือพระจากการศึกษาประเพณีชักพระอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ขบวนเรือพนมพระเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1. เรือพนมพระ ซึ่งได้รับการตกแต่งอย่างวิจิตรพร้อมมีพระพุทธรูปหรือบุษบกประดิษฐานอยู่บนเรือ 2. ขบวนนางรำ ที่แสดงการรำตามจังหวะของดนตรีพื้นเมือง สะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และ 3. เพลงแห่เรือ ที่สร้างบรรยากาศแห่งความสนุกสนาน ควบคู่กับการแสดงความศรัทธาของชุมชน นอกจากนี้ ขบวนยังมีการบรรเลงดนตรีโดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้าน เช่น กลองยาวและปี่พาทย์ ขณะที่ประชาชนร่วมแรงร่วมใจในการลากเรือ ถือเป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีและความเคารพต่อพระภิกษุสงฆ์ ภายในขบวนยังมีการอัญเชิญเครื่องบูชาถวายแด่พระภิกษุ พร้อมการตกแต่งเรือด้วยดอกไม้และผ้าสีเพื่อความสวยงามและเป็นการประชาสัมพันธ์ประเพณีให้คงอยู่สืบไป

2. ปัญหา อุปสรรคในการอนุรักษ์ประเพณี จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ามีอุปสรรคหลักใน 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านพุทธศิลป์ พบว่า มีปัญหาการขาดแคลนช่างฝีมือรุ่นใหม่และกระบวนการถ่ายทอดทักษะด้านศิลปะยังไม่ชัดเจน อีกทั้งยังประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการสร้างและตกแต่งเรือพระ วัสดุที่ใช้มีราคาสูงและหาได้ยาก รวมถึงการเผยแพร่ความรู้และคุณค่าของศิลปะในประเพณีชักพระยังไม่ทั่วถึง ส่งผลให้เยาวชนขาดความเข้าใจและความภาคภูมิใจในศิลปะดั้งเดิม นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี และการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ศิลปวัฒนธรรมนี้ไม่ยั่งยืน 2. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจากคนรุ่นใหม่ลดลง อีกทั้งยังมีปัญหาการขาดงบประมาณ ทรัพยากร และความรู้เกี่ยวกับประเพณีอย่างทั่วถึงในหมู่ชุมชน การขาดการประสานงานและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงขาดการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรท้องถิ่น เป็นปัจจัยที่ทำให้การจัดงานเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ยังประสบปัญหาขาดอาสาสมัครและทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์ที่ไม่ครอบคลุม ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนลดน้อยลง และ 3. ด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า มีปัญหาการขาดความสนใจจากเยาวชน รวมถึงขาดผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ที่ทำให้ประเพณีชักพระถูกลดความสำคัญลง การขาดแคลนงบประมาณและผลกระทบจากวัฒนธรรมภายนอก ตลอดจนการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ การขาดความร่วมมือในชุมชน และการขาดกระบวนการศึกษาที่เหมาะสม ทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในประเพณีชักพระประสบความยากลำบาก

3. แนวทางการอนุรักษ์ จากการศึกษาการอนุรักษ์ประเพณีชักพระในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า มีแนวทางการอนุรักษ์ที่สำคัญใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1. ด้านพุทธศิลป์ มีการเน้นการบูรณะพระพุทธรูปและศิลปวัตถุท้องถิ่น การฝึกอบรมช่างศิลป์ในชุมชน รวมถึงการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพุทธศิลป์ นอกจากนี้ ยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเผยแพร่ และสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืน 2. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีบทบาทสำคัญในการสืบสานประเพณีผ่านการอบรมเยาวชน การใช้สื่อท้องถิ่นสร้างความตระหนักรู้ การสนับสนุนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการอนุรักษ์เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในประเพณี ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจร่วมกันและเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน 3. ด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำเรือพระ การร้องเพลงพื้นบ้าน และงานฝีมือดั้งเดิมให้กับเยาวชนผ่านกิจกรรมและการเรียนรู้ร่วมสมัย ทั้งยังบูรณาการกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ โดยมีภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมาของประเพณีชักพระในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยทั้งหมดนั้นมีลักษณะความเป็นมาและคติความเชื่อมาจากเหตุการณ์สำคัญทางพระพุทธศาสนา เพราะพุทธศาสนิกชนส่วนมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังคงยึดถือศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแน่น จึงก่อให้เกิดประเพณีต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ลูกหลานได้ลืมความสำคัญของการเชื่อมกันระหว่างศาสนากับวิถีชีวิตของคนสมัยก่อน ประเพณีชักพระในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่จัดขึ้นในวันออกพรรษาเพื่อสักการะพระพุทธรูปและเสริมสร้างบุญกุศล โดยมีขบวนแห่เรือพนมพระที่ตกแต่งอย่างสวยงาม พร้อมพระพุทธรูปหรือบุษบก ขบวนนางรำ และการบรรเลงเพลงแห่เรือที่สร้างบรรยากาศสนุกสนาน การจัดงานช่วยส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์สุทัศน์ มุนินโท และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่อง คุณค่าทางพุทธสุนทรียศาสตร์ในประเพณีวัฒนธรรมการชักพระในภาคใต้ ประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าและความเป็นมาของประเพณีวัฒนธรรมการชักพระในภาคใต้ พบว่า ประเพณีวัฒนธรรมชักพระในภาคใต้ ประเทศไทย เป็นประเพณีที่มีอยู่คู่สังคมชาวภาคใต้มาเป็นเวลาช้านาน เป็นประเพณีประจำปีที่มีคุณค่าและความสำคัญมาก เป็นประเพณีบุญที่ทุกคนในท้องถิ่นต้องเข้าร่วมด้วย คติความเชื่อของความเป็นสิริมงคลให้กับชีวิต มีหลากหลายที่มาโดยมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของพระปริมิตร มาลคนโฮ (2565) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์ประเพณีชักพระในเขตเทศบาลนครสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของประเพณีชักพระในเขตเทศบาลนครสงขลา พบว่า ประเพณีชักพระเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความงดงามของศิลปะ และประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาวบ้านชุมชนที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมานับแต่ครั้งโบราณกาลมาจนถึงปัจจุบัน คุณค่าและความสำคัญเรือพระนั้นนอกเหนือจากมีความสำคัญในฐานะสัญลักษณ์ในงานประเพณีชักพระ ที่สร้างเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปเป็นพุทธบูชาแสดงความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา ยังมีคุณค่าและความสำคัญในฐานะที่เป็นจุดศูนย์รวมของภูมิปัญญาเชิงช่างท้องถิ่น องค์ความรู้ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องการสร้างสรรเรือพระบก เรือพระน้ำ การทำตะโพน หรือการทำขนมต้มเพื่อประกอบประเพณีชักพระ สอดคล้องกับงานวิจัยของฤทัยพรรณ ทองจับ และโนตะวัน กำหอม (2565) ได้วิจัยเรื่อง ประเพณีชักพระ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านคลองขุดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการวิจัยพบว่า ประเพณีชักพระมีต้นกำเนิดจากพุทธประวัติ เมื่อพระพุทธเจ้าลงจากสวรรค์ในวันออกพรรษาเพื่อรับการต้อนรับจากพุทธบริษัท โดยบางคนไม่สามารถถวาย

ภัตตาหารได้ จึงเกิดประเพณีทำขนมต้มที่สามารถโยนถวายเป็นได้ ขนมนี้กลายเป็นเอกลักษณ์ของเทศกาล ชาวใต้จะทำเรือพระ ซึ่งเป็นเรือจำลองประดิษฐ์จากไม้ไผ่และวัสดุอื่น ๆ เพื่อใช้ลากพระในวันออกพรรษา ทั้งทางน้ำและทางบก การทำเรือพระสะท้อนถึงความศรัทธาและภูมิปัญญาของชาวบ้าน พร้อมกับการอนุรักษ์ศิลปะและประเพณีพื้นบ้าน

2. ปัญหา อุปสรรคในการอนุรักษ์ประเพณี งานวิจัยนี้จะสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาอุปสรรคนั้น ไม่ใช่เรื่องเวลาแต่เป็นการมีส่วนร่วมกันทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทำให้ขาดการสนับสนุนเรื่องเงินทุน การสร้างและซ่อมแซม ขาดการร่วมมือในการเกณฑ์กำลังคนมาช่วย ส่วนคนรุ่นใหม่ไม่มีความสนใจประเพณี ดังนั้น ปัญหาการอนุรักษ์ประเพณีชักพระที่เกาะพะงันจึงมีหลายด้าน เช่น ขาดช่างฝีมือและการถ่ายทอดทักษะ ขาดงบประมาณและทรัพยากร ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงการขาดการสนใจจากคนรุ่นใหม่และขาดการร่วมมือจากชุมชน นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในด้านการฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา คงขำ (2565) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีการลากพระบกของอำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีการลากพระบก พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนช่างทำเรือพระบก ไม่มีหน่วยงานรวบรวมองค์ความรู้ขาดการรวมกลุ่ม ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจมาจากหน่วยงานภาครัฐ การรับผลประโยชน์ไม่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ นามบุรี และธิดาวิวัฒน์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ปีนฟู ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาพื้นฐานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ปีนฟู ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนของจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย ด้านงบประมาณ ด้านสถานะทางเศรษฐกิจ ด้านการเข้ามาของเทคโนโลยี ด้านขาดความร่วมมือของคนในชุมชน ด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านปัญหาการระบาดของโควิด 19 สอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมภัสสร ชุนบุญญะทิพย์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเพณีไหลเรือไฟ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมคือ 1. บางกลุ่มไม่ได้รับข่าวสาร ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง 2. ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ทำให้ไม่ได้รับทราบข้อมูล 3. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มุ่งเน้นแต่เรื่องธุรกิจ จึงไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม 4. บางกลุ่มไม่มีเวลาเนื่องจากต้องประกอบอาชีพ 5. ประชาชนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และ 6. ขาดการประสานที่ดีระหว่างหน่วยงานจังหวัด

3. แนวทางการอนุรักษ์ งานวิจัยนี้มีแนวทางการอนุรักษ์ประเพณี โดยมุ่งเน้นการดึงดูดให้เยาวชนรุ่นใหม่ให้เกิดความสนใจในตัวประเพณีเสียก่อน ให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมใน

การรู้ประวัติ ความสำคัญ และได้มีส่วนร่วมในการลงมือทำ จะสามารถจุดประกายความสนใจพวกเขาได้ หน่วยงานภาครัฐก็ช่วยด้านงบประมาณและเผยแพร่ทางองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเพณี ประชาชนก็ให้ร่วมมือกันโดยไม่รอรัฐเท่านั้น ช่วยลงประวัติ ความสำคัญของประเพณีผ่านสื่อออนไลน์ ก็จะทำให้กว้างขวางขึ้นไปอีก การอนุรักษ์ประเพณีชักพระที่เกาะพะงัน 3 ด้านหลัก คือ 1. พุทธศิลป์ ได้แก่ การบูรณะพระพุทธรูปและศิลปวัตถุท้องถิ่น การฝึกอบรมช่างศิลป์ การเผยแพร่ศิลปะผ่านเทคโนโลยี และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2. การมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การอบรมเยาวชน การใช้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการสร้างความภาคภูมิใจในประเพณี 3. การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ให้เยาวชน การสร้างเรือพระ การเผยแพร่ข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดีย และการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาฐิติพงศ์ ชูจิตต์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการมีส่วนร่วมในการสงวนรักษาประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการสงวนรักษาประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น พระสงฆ์จะต้องมีความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีและหลักธรรมทางศาสนา เป็นผู้มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี เผยแพร่ถ่ายทอดและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีให้กับบุคคลทั่วไปได้ ทั้งนี้ พระสงฆ์ ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ ควรร่วมมือกัน โดยรับฟังข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการประเพณีชักพระ และนำข้อเสนอแนะเหล่านั้นไปพิจารณากำหนดรูปแบบการจัดการปฏิบัติงานจริง เพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและการสงวนรักษาประเพณีชักพระ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระไพฑูริย์ ปิยธมโม (2566) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นทางพระพุทธศาสนาของชุมชน ชาวมอญ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีของชุมชนชาวมอญ คือ การจัดโครงการเพื่อฝึกอบรมเยาวชน โดยมีปราชญ์ชุมชนถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมของชาวมอญ มีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้เยาวชนได้เรียนรู้วิถีชีวิตแบบเรียบง่าย เรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์การเล่นแบบพื้นบ้านของท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าโดยใช้วิถีการดำเนินชีวิตกับประเพณี วัฒนธรรม รู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรม และรักในบ้านเกิดของตนเองมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา คำผา (2559) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการสืบทอดประเพณีฮัตสึบอง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการสืบทอดประเพณีฮัตสึบองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ 1. การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติประเพณีแต่ละเดือนให้ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพสังคม 2. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์งานประเพณีให้หลากหลายและทันสมัย 3. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการสืบทอดประเพณีฮัตสึบอง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษารวบรวมข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพองค์ความรู้จากการวิจัย สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

1. พลวัตแห่งศรัทธาและวิธีชีวิตท้องถิ่น จากการรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเพณีชักพระของอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แสดงถึงเอกลักษณ์ของประเพณีชักพระทางน้ำของชาวเกาะพะงันที่มีความแตกต่างจากที่อื่น ซึ่งมีได้เป็นเพียงพิธีกรรมทางศาสนาที่สืบทอดมายาวนานในช่วงออกพรรษาเท่านั้น หากแต่เป็นพิธีกรรมแห่งศรัทธาของชาวทะเล ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นด้วยการแห่เรือพระทางน้ำที่ตกแต่งอย่างวิจิตรบรรจง ซึ่งสะท้อนถึงความผูกพันอันลึกซึ้งและวิถีชีวิตของชาวเกาะกับท้องทะเล ประเพณีชักพระเกาะพะงันได้พัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย แต่ยังคงรักษาแก่นสำคัญของการสักการะพระพุทธรูป การเสริมสร้าง

บุญกุศล และการส่งเสริมความสามัคคีในชุมชนไว้ได้อย่างดี ยิ่งไปกว่านั้น องค์ประกอบสำคัญของขบวนแห่เรือพนมพระยังเป็นสัญลักษณ์แห่งศรัทธา พลังชุมชน และการสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการผสมผสานงานพุทธศิลป์อันงดงาม ขบวนนางรำที่อ่อนช้อย และเพลงแห่เรือที่ครึกครื้น ประเพณีชักพระเกาะพะงันจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

2. กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายกับปัญหา จากการรวบรวมข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ ซึ่งยุคปัจจุบันเผชิญกับความท้าทายหลากหลายมิติทำให้เกิดกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ได้ก่อให้เกิดแรงเสียดทานต่อการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1. วิฤตการณ์แห่งการสืบสานงานพุทธศิลป์ คือ การขาดแคลนช่างฝีมือรุ่นใหม่ งบประมาณในการสร้างและตกแต่งเรือพระ รวมถึงการเข้าถึงวัสดุที่มีคุณภาพ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสืบทอดและพัฒนาพุทธศิลป์อันเป็นเอกลักษณ์ของประเพณี การเผยแพร่ความรู้และคุณค่าของศิลปะยังไม่ทั่วถึง ทำให้เยาวชนขาดความตระหนักและความภาคภูมิใจ 2. ความท้าทายของการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ความสนใจและการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในกิจกรรมประเพณีลดลง อันเนื่องจากปัจจัยด้านงบประมาณ ทรัพยากร ความรู้และเข้าใจที่ไม่ทั่วถึง การจัดการที่ไม่เป็นระบบและการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การขับเคลื่อนประเพณีขาดพลังและความต่อเนื่อง 3. ความเปราะบางของการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การขาดความสนใจจากเยาวชน ขาดผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ การเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ และอิทธิพลของวัฒนธรรมภายนอก ได้ลดทอนความสำคัญของการสืบทอดภูมิปัญญา

3. แนวทางแก้ไข การบูรณาการ และความร่วมมือ จากการรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีชักพระเกาะพะงันอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่และสืบทอดไปยังคนรุ่นหลังได้อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการ 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของงานพุทธศิลป์ คือ การบูรณะสิ่งที่มีอยู่ การพัฒนาศักยภาพช่างฝีมือรุ่นใหม่ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ และการส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและแรงจูงใจในการอนุรักษ์ 2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างครอบคลุมของชุมชน คือ ให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของเยาวชน การใช้สื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับประเพณี และการอนุรักษ์เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในการจัดงาน เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันและเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน 3. การยกระดับการสืบทอด

ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะดั้งเดิม เช่น การทำเรือพระ การร้องเพลงพื้นบ้าน และงานฝีมือ ให้แก่เยาวชนผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและการเรียนรู้ร่วมสมัย ควบคู่ไปกับการบูรณาการกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูล โดยได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะสงฆ์ควรมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของประเพณีเรือพระที่มีความสำคัญต่อบริบทในสังคม
2. คณะสงฆ์ควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เห็นเป็นรูปธรรมในการสืบสานคุณค่าทางวัฒนธรรมการรักษาประเพณีให้ปรากฏเด่นชัดในสังคม
3. คณะสงฆ์ควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมกันของคนในพื้นที่เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. คณะสงฆ์ควรจัดการเสวนาเพื่อร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปะของกันและกันในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. คณะสงฆ์ควรจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงการอนุรักษ์พุทธศิลป์ และแสดงถึงความเป็นมาของประเพณีชักพระ
3. คณะสงฆ์ควรจัดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่และนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และความเอาใจใส่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณีชักพระ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. การสำรวจทัศนคติของเยาวชนต่อการอนุรักษ์พุทธศิลป์และประเพณีชักพระในอำเภอเกาะพะงัน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คำผา (2559). *แนวทางการสืบทอดประเพณีฮีตสิบสองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาญวัฒน์ ไหลมา. (2566). *รูปแบบการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาวมอญในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิวัติ เรืองพาณิชย์. (2556). *การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรหมภัสสร ชุมบุญญทิพย์ (2561). ปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเพณีไหลเรือไฟ จังหวัดนครพนม. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 13(6), 3-12.
- พระครูสังฆรักษ์สุทัศน์ มุนินนโท และคณะ. (2563). คุณค่าทางพุทธสุนทรียศาสตร์ในประเพณีวัฒนธรรมการชักพระในภาคใต้ ประเทศไทย. *วารสารเซนต์จอห์น*, 23(32), 213-229.
- พระปริมิตร มัลลคนธ (2565). *แนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์ประเพณีชักพระในเขตเทศบาลนครสงขลา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพฑูริย์ ปิยะมโม (2566). *แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นทางพระพุทธศาสนาของชุมชน ชาวมอญ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาฐิติพงศ์ ชูจิตต์. (2561). *บทบาทของพระสงฆ์ต่อการมีส่วนร่วมในการสงวนรักษาประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฤทัยพรรณ ทองจับ และในตะวัน กำหอม (2565). ประเพณีชักพระ : การบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านคลองขุดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(1), 253-272.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2553). *สิ่งแวดล้อมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สมบัติ นามบุรี และจิตวุฒิ หนั่มมี (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ พื้นที่
ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและ
นวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(6), 125-136.
- สุพัตรา คงขำ. (2565). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีการ
ลากพระบกของอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 14(1), 121-131.